

1. Fes una síntesi de l'argumentació de Cal·licles.
2. Fes una crítica a aquesta argumentació.
3. A *Crim i càstig*, de Dostoievski, el protagonista afirma que «a l'home superior tot li està permès», incloent-hi la transgressió de la llei. Què penses d'això?

«CAL·LICLES.—A parer meu, els qui estableixen les lleis són els febles i la multitud [...]

Per aquesta raó, d'acord amb la llei es diu que és injust i vergonyós tractar de tenir més que la majoria i, d'això, en diuen cometre injustícia. Però, segons el que jo penso, la naturalesa mateixa demostra que és just que el fort tingui més que el feble i el poderós més que el que no ho és. I ho demostra que és així a tot arreu, tant en els animals com a totes les ciutats i races humanes, el fet que d'aquesta manera es jutja el que és just: que el fort domini el feble i tingui més. En efecte, en quina mena de justícia es va basar Xerxes per fer la guerra a Grècia, o el seu pare als escites, i igualment altres infinits casos que es podrien esmentar? No obstant això, al meu entendre, aquests obren d'acord amb la naturalesa del que és just, i també, per Zeus, d'acord amb la llei de la naturalesa. Sens dubte, no pas d'acord amb aquesta llei que nosaltres establím, per la qual modelem els millors i els més forts entre nosaltres, i els prenem des de petits, com a lleons, i per mitjà d'encantaments els esclavitzem, dient-los que cal tenir el mateix que els altres i que això és la bellesa i la justícia.

Però jo crec que si arribés a haver-hi un home amb índole apropiada, sacsejaria, trencaria i esquivaria tot això, i trepitjant els nostres escrits, enganyos, encantaments i totes les lleis contràries a la naturalesa, es revoltaria i es mostraria amo d'aquest esclau nostre, i aleshores resplendiria la justícia de la naturalesa.»

PLATÓ, *Gorgias*, 482e-484a [traducció]

1. Equival el que diu aquí Sòcrates a la sentència que se li atribueix: «Tan sols sé que no sé res»?
2. Explica com s'expressa aquí el fonament del mètode socràtic. Quines parts del mètode hi figuren?
3. Qui poden ser aquí els que presumeixen de savis?

«Prou coneixeu Querofont: era amic meu, i va tenir la gosadia d'interrogar l'oracle de Delfos si hi havia ningú més savi que jo. I la Pítia [sacerdotessa d'Apol·lo que donava les respostes] va negar que hi hagués ningú més savi. Havent sentit això vaig pensar entre mi: "Què vol dir el déu?" Durant molt de temps vaig restar perplex sobre què volia dir. A la fi, vaig anar a un home que passava per savi, convençut que amb ell provaria la veritat de l'oracle, i aleshores podria dir-li: "Vet aquí un home que sap més que jo." Examinat a fons l'home que m'havia proposat d'estudiar, vaig tenir la impressió que semblava certament savi als ulls de molta gent i sobretot als d'ell mateix, però en realitat no ho era; vaig provar de fer-li veure que ell prou es pensava ésser savi, però que no ho era. Amb la qual cosa jo vaig ésser odiat d'ell i de molts dels presents; i mentre me n'anava pensava entre mi: "Ningú dels dos sap res de bo, però mentre ell es pensa saber alguna cosa, no sabent res, jo, com que no sé res, no em penso saber. Sembla, doncs, que jo sóc més savi que ell en aquesta mica: que, el que no sé, tampoc no em penso saber-ho." Aleshores me n'aní a un altre que passava per ésser encara més savi, i em va semblar exactament el mateix. Els presents es pensen que jo posseeixo la saviesa en allò en què confonc un altre. I en realitat el que passa és que només el déu és savi, i amb aquest oracle només ha volgut dir que la saviesa humana val poc o res; i no vol parlar del Sòcrates individual, sinó que només vol servir-se del meu nom com un exemple, com si digués: "El més savi entre vosaltres és aquell, com Sòcrates, que sap que quant a saviesa no val res."»

PLATÓ, *Apologia de Sòcrates*, 21a-23b. Laia, 1982 [text refós]